

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio VIII. De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

Q U Æ S T I O VIII.

De Ministro Sacramenti Poenitentiae.

Explicatis partibus hujus Sacramenti, inquirendum, Quenam requirantur in Ministro, ut valide, & licite possit illud ministrare. Et primo agemus de Jurisdictione ordinaria, & delegata. Secundo, de Jurisdictione dubia, probabili, & in articulo mortis. Tertio, de Approbatione. Quarto, de probitate, & doctrina in Confessario requisita; Ac demum de obligatione Confessarii in ipso actu Confessionis; In sequenti deinde quaestione agemus de Casibus reservatis, ac de Jurisdictione ad illos requisita.

ARTICULUS I.

De Jurisdictione ordinaria, ac delegata Confessarii.

- I. In articulo mortis, deficiente Sacerdote, laudabiliter confessio fit Laico, non tamen Sacramentalis; & dubitatur, an iste possit a Censuris tunc absolvere.
- II. Jurisdictio essentialiter requisita ad absolvendum quid importat?
- III. Per potestatem Ordinis Sacerdotes non sunt iudices in hoc Sacramento, sed solum eligi possunt in Iudices.
- IV. Quibusnam competat jurisdictio Ordinaria, quibus vero delegata?
- V. Regularis in una diocesi approbatus num possit in alia diocesi audire confessiones subditorum Episcopo, a quo fuit approbatus?
- VI. Jurisdictio in venialia num competit curvis Sacerdoti? Et unde?
- VII. Universim illicita est, sed non invalida Confessio venialium facta simplici Sacerdoti. Huic tamen venialia confiteri possunt Religiosi Societatis Jesu ex declaratione P. Mutii Generalis; quod tamen P. Claudius dissuadet.
- VIII. Quibusnam competat eligere sibi

simplicem Sacerdotem in Confessarium?

- IX. Qui delegatam, aut ordinariam habet jurisdictionem, potestne illam in extra propriam diocesim?
- X. Peregrini Sacramenta Confessionis, & Communionis recipiunt, ubi commorantur. Sed quid si incidunt in reservata?
- XI. Limitari potest jurisdictio ad personas, ad casus, ad tempus, ad locum.
- XII. Jurisdictio delegata non expirat per mortem, aut excommunicationem delegantis.
- XIII. Num possit delegatus pro casu occurrenti subdelegare?
- XIV. Non delegatur jurisdictio per ratiabitionem de futuro, aut de presenti, nullo externo signo manifestata.
- XV. At probabiliter delegatur, si ratiabitione de presenti manifestetur signo externo.
- XVI. Error communis est in causa, cur ab Ecclesia jurisdictio conferatur, etiamsi desit titulus coloratus.

I. **C**ertum est primo, ad valorem absolutionis requiri Ordinem Sacerdotalem, ut definitur in Trid. sess. 14. cap. 6. & can. 10. ubi habetur: *Si quis dixerit, non solos Sacerdotes*

dores esse ministros hujus Sacramenti, *Anathema sit*. Quare si quis non Sacerdos auderet hoc Sacramentum administrare, non solum fieret irregularis, & tamquam suspectus de hæresi esset denunciandus, verum etiam ex decreto Gregorii XIII., Clem. VIII. Urbani VIII., si vigesimum annum complevit, tradi deberet Curie seculari, ut capite plecteretur; sicut & qui auderet Missam sine presbyteratu celebrare. Unde habes, quod, quando Magister Sententiarum, & D. Th. dicunt, confessionem in articulo mortis faciendam esse laico in absentia Sacerdotis, non loquantur de Confessione Sacramentali; sed dent consilium talis actus humiliationis, ut moribundus a laico instrui melius possit ad petendam a Deo veniam per contritionem; Quicquid sit, an laicus possit in tali casu absolvere a censuris; quod multis videtur probabile.

II. Certum est secundo, præter potestatem Ordinis requiri in Confessario ad validitatem absolutionis potestatem jurisdictionis, seu auctoritatem in alium, tamquam in subditum, relate ad ea, quæ spectant ad actum cognoscendi illius conscientiam, eamque ligandi, & solvendi. Patet hoc, tum ex Florent., quod in literis Eugenii habet: *Ministrum hujus Sacramenti esse Sacerdotem habentem auctoritatem absolventi delegatam, vel ordinariam*; tum ex Trident. sess. 14. cap. 7. ubi ex eo, quod ad judicem spectet, ut sententiam ferat in subditos, colligit ad ferendam sententiam in foro Sacramentali ita esse necessariam jurisdictionem, ut sine ea invalide feratur.

III. Quare certum est apud Theologos, per illa verba Christi Domini, *Quorum remisistis* &c., quæ in ordinatione singulis Sacerdotibus dicuntur, non conferri potestatem jurisdic-

tionis, sed solum potestatem Ordinis judicariam, seu ordinatam ad exercendum iudicium Sacramentale, quoties aderunt requisita, inter quæ est jurisdicção: Et consequenter per potestatem Ordinis Sacerdotes non fiunt iudices, sed fiunt eligibiles in iudices relate ad eos, quos Ecclesia designabit in subditos in foro Sacramentali. Non secus ac Doctor in iure canonico, vel civili per lauream doctoratus accipit aliquo modo potestatem judicariam, non quia fit iudex, sed quia per illam redditur aptus, qui in iudicem, vel Gubernatorem eligatur ab habente auctoritatem. Et ratio est manifesta, quia si vi characteris Sacerdotalis daretur omnibus Sacerdotibus jurisdicção, & superioritas, sequeretur, quod jurisdicção daretur immediate a Christo Domino; unde non posset illam Ecclesia tollere, aut limitare; sicut non potest Ecclesia tollere Sacerdotibus potestatem consecrandi, quam habent in ordinatione a Christo Domino.

Ubi sciendum, quod qui sine jurisdicção absolveret, non solum invalide absolveret, ut docet Trident., sed etiam incurreret in iure suspensionem ab officio, idest a Confessionibus audiendis, & a celebratione Missæ; quamvis ea suspensio non sit lata, sed ferendæ sententiæ, ut notat hic Tambur.

IV. Certum est tertio, Jurisdicção nem esse duplicem, Ordinariam, & Delegatam. Jurisdicção ordinaria dicitur illa, quæ alicui competit ratione sui muneris, idest ratione curæ animarum, quarum est Pastor: Unde Papa, Episcopus, Abbas habens Episcopalem jurisdicçãoem, Parochus, Vicarius perpetuus Episcopi, Vicarius Capitularis, summus Penitentiarius, Cardinalis in Ecclesia sui tituli, Legatus in Provincia suæ legationis; & inter Regulares Generales, &

& Provincialis, necnon Superiores locales, qui similes sunt Parochis, eo quod sint immediati Pastores, & alii similes dicuntur habere jurisdictionem ordinariam relate ad eos, quorum curam habent ex proprio officio. Et hi omnes veniunt nomine Ordinarii, & nomine proprii Sacerdotis in cap. *Omnis utriusque sexus*: Ex quo sequitur, Papam non habere Ordinarium, cum sit supremus Pastor; & Ordinarium Episcopi esse solum Papam; Parochi vero Ordinarium esse etiam Episcopum; Archiepiscopus, dum actu visitat diocesim Episcopi suffraganei, habet jurisdictionem ordinariam absolvendi sacramentaliter illius subditos.

Jurisdictione vero delegata, seu commissa dicitur illa, quæ convenit alicui Sacerdoti, non ratione curæ animarum, quam habeat, sed ex voluntate alterius habentis jurisdictionem ordinariam, qui legitime illam concedat. Dixi, legitime, nam si ille sit excommunicatus, vel suspensus non toleratus, non potest jurisdictionem delegare, ut notat Suar. contra Paludan., & S. Antoninum. Ratio est, quia tunc nullam in se habet jurisdictionem, atque adeo non potest illam delegare: Unde etiam fit, quod neque possit ad Confessiones approbare, ut idem Suar. notat contra Fagund. de Præceptis Eccl. lib. 7. cap. 9. num. 49.; quia approbare est actus legitimus alicujus potestatis, sed non potestatis Ordinis, tum quia non omnis Sacerdos potest approbare, tum etiam quia Vicarius non sacerdos potest approbare, ac licentiam dare ad audiendas confessiones; ergo est actus potestatis jurisdictionis: Quare cum excommunicatus, & suspensus non toleratus careant jurisdictione, non poterunt approbare ad audiendas confessiones.

Certum est quarto, eos, qui ha-

bent jurisdictionem ordinariam, posse illam delegare, ut patet ex cap. *Cum Episcopus in 6.* Et ratio est, quia delegatio est unus ex actibus jurisdictionis ordinariæ. Verum tamen est, quod Parochi non possint jurisdictionem in proprias oves delegare, nisi Sacerdotibus ab Episcopo approbatis, ut constat ex Trident. sess. 23. cap. 15. de Reformatione. Quare unus Parochus potest alii Parocho jurisdictionem in proprias oves delegare, quia eo ipso ac est Parochus, censetur ab Episcopo approbatus: Superiores tamen Regulares possunt suam jurisdictionem cuilibet Sacerdoti delegare, quia Trident. exigit approbationem Episcopi solum in eo, qui auditurus est confessiones Secularium, etiam si Sacerdotum, non vero in eo, qui auditurus est confessiones Regularium.

V. Utrum autem satis sit approbatio ab Episcopo, cui est subditus Confessarius, an ab Episcopo loci, in quo auditur confessio, an a quocumque Episcopo? Discutit Suar. disp. 28. sect. 6., & nos art. 3. examinabimus. Quamvis autem Clemens X. in sua Bulla anno 1670. declararit, Regularem in una diocesi approbatum non posse audire in alia diocesi confessiones, ne illorum quidem poenitentium, qui subditi sunt illi Episcopo, a quo fuerat approbatus talis Regularis; id tamen intelligendum est, ut notat Platel. num. 872., quod non possit se exponere ad audiendas confessiones, non vero quod non possit privatim in alia diocesi confessionem audire alicujus secum itor facientis, qui sit subditus illi Episcopo, a quo Regularis fuerat approbatus; in hoc enim casu valde de materiali se habet locus, qui sit in alia diocesi. Caterum Clemens non loquitur de omnibus confessariis, sed tantum de Regularibus; quippe qui facile ex uno loco in alium se trans-

fe-

ferunt, & jurisdictionem habent immediate a Pontifice, non ab Episcopo, sicut habent Sacerdotes sæculares. His præmissis, ad varia quæsitæ circa jurisdictionem descendimus, præsertim de Jurisdictione circa venialia, de Jurisdictione delegata, de Jurisdictione dubia, aut probabili, ac de Jurisdictione in articulo mortis.

VI. Quæritur itaque primo; An quilibet Sacerdos habeat jurisdictionem circa venialia, aut mortalia alias rite confessa?

Respondeo, Solum existimare ad venialia absolvenda non requiri potestatem jurisdictionis, sed sufficere potestatem Ordinis; Et eadem est ratio de mortalibus alias rite confessis. Paludan. vero, Canus, Capreol., & alii, quos refert, & sequitur Vasq., putant, jurisdictionem circa venialia conferri a Christo Domino in ipsa ordinatione, atque adeo unumquemque Sacerdotem habere jurisdictionem ordinariam circa venialia: Et ratio videtur esse, quia venialia non possunt ab Ecclesia reservari, cum sint materia voluntaria; ergo jurisdictio in illa non confertur ab Ecclesia, sed a Christo Domino.

Demum Suar. disp. 26. sect. 5. Lug., Con., Henr., Bonac., & alii apud Dian. part. 5. tract. 14. resol. 86. probabiliter docent, Jurisdictionem circa venialia ex ipsa consuetudine Ecclesiæ conferri a Pontifice. Et ratio est, quia absolutio a venialibus est actus iudicii, licet voluntarii; ergo requirit jurisdictionem; Atqui hæc jurisdictio non confertur a Christo Domino in ordinatione; quia non omnis Sacerdos est Pastor; ergo confertur a Papa, qui potest illam pro libito auferre, & de facto auferit ab excommunicato, & suspensio non tolerato.

VII. Verum undecumque talis jurisdictio procedat, Innoc. XI. anno 1679. voluit, ut Episcopi non permit-

tant venialium confessionem fieri simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, aut Ordinario, & rigorosam animadversionem ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegado exequendam minatur in contrasacientes etiam Regulares. Hæc sunt verba Pontificis id vetantis: *Non permittant (vid. Episcopi) ut venialium confessio fiat Sacerdoti non approbato, &c.* Unde illicita universim est talis confessio. Puto tamen cum Carden., & aliis apud Croix num. 1489., quod non sit invalida, & quod non exponatur periculo frustrationis Sacramentum; Cum enim probabile sit, Jurisdictionem in venialia conferri Sacerdoti immediate a Christo Domino; & cum jurisdictione probabili valide confertur Sacramentum Pœnitentiæ, ut dicemus quæsito nono; idcirco valide confertur Sacramentum a simplici Sacerdote absolvente dumtaxat a venialibus, aut a mortalibus alias absolutis. Cæterum relate ad Religiosos Societatis Jesu declaravit P. Mutius Generalis, quod quilibet Sacerdos jurisdictionem habeat in venialia, ita ut possit ab illis absolvere, ut habet Croix lib. 6. part. 2. num. 1553., quamvis id P. Claudius Generalis dissuadeat.

VIII. Quæritur secundo; Quinam habeant jurisdictionem delegatam?

Respondeo, delegari jurisdictionem vel directe Confessariis, vel indirecte, quoties scilicet datur alicui facultas eligendi sibi Confessarium; Primo autem directe delegatur jurisdictio ad absolvendum ab omnibus peccatis, & censuris moribundum cuilibet Sacerdoti; Secundo, Mendicantibus ab Ordinario approbatis, vi propriarum Bullarum delegatur jurisdictio relate ad omnes casus, & censuras Papæ reservatas, ut communiter docent, exceptis tamen casibus Bullæ Cœnæ, & sex illis intra Italiam extra Urbem a Clem. VIII. reservatis. Tertio dele-

ga-

gatur indirecte jurisdictione, quando alicui vel ab homine, vel a jure, vel a consuetudine datur facultas eligendi sibi Confessarium: Etenim ab homine habere potest facultatem eligendi sibi Confessarium quilibet fidelis a Papa, Diocesanus ab Episcopo, Parochianus a suo Parocho, Regularis a suo Superiore: A jure eandem facultatem habent Episcopi, quatenus possunt Sacerdotem simplicem suum subditum approbare relate ad audiendas suas, & suarum ovium confessiones. Damnata autem est ab Alex. VII. thesis 16. dicens: *Qui Beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in confessarium Sacerdotem simplicem non approbatum*; in cujus expositione ostendimus non posse Episcopum in aliena diocesi eligere sibi in Confessarium simplicem Sacerdotem non subditum; quicquid sit an id potuerit ante Tridentinum. Quare a fortiori Parocho, aliisque Prælati exemptis hæc facultas non competit. Prælati tamen regulares, videlicet Generalis, Provincialis, & Superiores locales possunt eligere sibi in Confessarium quemcumque Sacerdotem, nisi tamen, ut notat Suar. disp. 27. sect. 2., Prælati inferior Confessarium habeat designatum a suo Superiore; Abbatis carent sine dubio hac facultate, quia non veniunt nomine Prælati, cum jurisdictionem spiritualem non habeant. Demum ex consuetudine, seu ex tacita Papæ licentia facultatem eligendi sibi Confessarium habent Cardinales, Legati a latere, Imperatores, Reges, & domestici Papæ, ut videre est apud Leand., & Lug., qui etiam docent, posse Cardinales dare familiæ suæ facultatem eligendi sibi confessarium, & Episcopos posse familiam suam eximere a Parocho.

IX. Queritur tertio; An habens jurisdictionem delegatam, sive etiam ordinariam possit illa uti cum iisdem

Pars VI.

subditis extra propriam diocesim?

Respondeo cum Suar. disp. 28. sect. 6., Sanch. lib. 3. de Matrim. disp. 34., Dian. part. 11. tract. 4. resol. 16., & aliis communius affirmative; dummodo formula delegationis non limiter ad talem locum, vel diocesim, ut fieri solet. Et ratio est, quia sola jurisdictione contentiosa, quæ requirit strepitum judiciale, clauditur intra territorium; At jurisdictione Sacramentalis, utpote voluntaria, quæ respicit tantum forum conscientie, & est in personas, non in loca, potest extra territorium exerceri. Bulla Clem. X. quæ incipit, *Superna*, vetat solum, ne Regulares approbati in diocesi A possint universim audire in diocesi B confessiones pœnitentium ejusdem diocesis A. (nisi forte, ut notat Platelius num. 367., Regularis in diocesi A approbatus iter faciat cum subdito ejusdem diocesis A, eo quod in tali casu videatur de materiali se habere locus: & Bulla videtur vetare, ne id fiat permanentiter, & palam cum offensione Episcoporum, non vero ne fiat transeunter; quod pariter alii autumant apud Croix lib. 6. p. 2. n. 1513.) Nec vetat hoc aliis habentibus jurisdictionem delegatam, ut jam diximus, & multo minus habentibus ordinariam. Decreta pariter Sacræ Congregationis Cardinalium tantum vetant, quod qui est approbatus in diocesi A, audiat in diocesi B confessiones pœnitentis, qui sit diocesis B, non vero pœnitentis, qui sit ejusdem diocesis A. Quamvis id vetetur in Bulla Innoc. XII. relata a Felice Potestate pag. 422. relate ad eos, qui volunt uti privilegiis Bullæ cruciatæ.

X. Circa peregrinos communis sententia fert, posse illos ex tacito Ordinariorum consensu confirmato a consuetudine Sacramentum confessionis, necnon communionis recipere a quolibet Sacerdote habente vel ordinariam,

T riam,

riam, vel delegatam potestatem in eo loco, in quo versantur; Idque etiam de confessione, & communione annua paschali intelligendum est, ex declaratione Eugenii IV., ut notat Cajet. V. *Absolutio* apud Suar. disp. 25. sect. 2.

Addit Laym. ex Cajet., & Henr. probabilius esse, peregrinos, cum in aliena diœcesi iusta de causa confitentur, posse absolvi a peccatis in propria diœcesi reservatis: Et quidem si in illa diœcesi, in qua versantur, reservata non sunt, poterunt ab iis absolvi etiam per confessarios non habentes potestatem in reservata: Si vero in ea diœcesi, in qua versantur, sint reservata, ab Episcopo solummodo absolvi poterunt, aut ab alio habentē potestatem absolventi a reservatis; quia Reus iudicandus est juxta leges, & consuetudines diœcesis, in qua versatur; Esto oppositam sententiam Suar. putet probabilem disp. 20. sect. 1., quando scilicet ea peccata reservata non sint in propria peregrinorum diœcesi. Verum Clemens X. in Bulla laudata vetuit, ne Regulares habentes jurisdictionem delegatam in diœcesi A, ubi peccatum aliquod non est reservatum, absolvant advenam a tali peccato, quod sit reservatum in sua diœcesi, si hujusmodi advena accedat ad diœcesim A in fraudem reservationis. Sed de his recurret sermo quaest. sequenti artic. 3.

XI. Quæritur quarto; An jurisdictione limitari possit ad personas, aut casus determinatos, vel ad tempus, aut locum; ita ut, verbi gratia, virorum tantum, non mulierum, horum, non illorum casuum, solum de die, vel in templo confessiones audiantur.

Respondeo, sine dubio jurisdictionem limitari posse ad arbitrium illam delegantis; etenim cum non ex institutione Christi Domini, neque ex natura rei habeatur, ut hic sit subditus

illius, sequitur, quod ad arbitrium delegantis jurisdictionem, possit hic, vel ille constitui subditus, & relate ad eos casus, quos sibi placuerit: Advertendum tamen, limitationem aliquando cadere supra substantiam jurisdictionis, ut si limitetur ad confessiones virorum, non mulierum, horum, non illorum casuum; aliquando vero cadere circa modum utendi tali jurisdictione, verbi gratia, audiendo confessiones de die, in templo, &c. In primo casu absolutio esset invalida, si extra limites impositos ferretur; In secundo vero casu esset tantum illicita, prout præceptum graviter, vel leviter obligat. Cum autem Regulares solum ab Episcopo indigeant Approbatione, (eo quod jurisdictionem habeant a Pontifice) difficultas est, an possint ab Episcopo approbari limitate, si ceteroqui censentur idonei illimitate? Certe si detur iusta causa, possunt id licite Episcopi; secus vero sine iusta causa, ut advertit Praelius n. 874. referens verba Clementis X. in sua Constitutione, quæ incipit, *Superna*, ubi habet: *Illos Religiosos, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter reperiuntur, absque limitatione temporis, ceterorumque locorum, aut generis personarum in diœcesi propria admittendos: Quoad ceteros vero, qui non adeo idonei reperiuntur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui, ipsos cum limitata facultate approbare, & admittere.* Ubi adverto, quod licet Episcopus peccaret aut non approbando idoneum, aut non approbando illum illimitate, quamvis sit idoneus illimitate, non per hoc valide possit conferri absolutio ab eo, cui ea illicite denegatur, cum desit illi approbatio essentialiter ad valide absolvendum requisita, juxta ea quæ diximus in expositione thesisi XIII. ab Alex. VII. proscriptæ, & dicemus in calce quaest. nonæ.

XII. Queritur quinto ; An jurisdictione delegata expiret morte delegantis ?

Respondeo , communem esse sententiam , quod non expiret , si res non sit integra , seu si delegatus inceperit jam iudicium ; si vero res sit integra , seu si iudicium non sit inchoatum , Paludan. , Sylvest. , & alii docent , delegationem expirare , si delegans moriatur , siue ab officio amoveatur , siue propter excommunicationem , vel suspensionem potestatem amittat ; eo quod delegatus censetur habere eandem jurisdictionem cum delegante ; Unde quando jurisdictione per mortem , vel excommunicationem , &c. amittitur in delegante , amittitur etiam in delegato . Sed probabilius negant expirare Suar. disp. 36. lect. 3. , Pal. tom. 1. tract. 3. disp. 4. , Navar. , & alii ; quia delegatio jurisdictionis non est pensanda per regulas iustitiæ , sed gratiæ ; est enim gratia , tam respectu eorum , circa quos exercetur , quam respectu ipsiusmet exercentis ; Quare perseverat , donec revocetur ab eo , qui succedit in administratione jurisdictionis . Hinc etiam est , quod habens ab Episcopo proprio facultatem suscipiendi Ordines Sacros ab alieno , aut vescendi ovis , & lacticiis in Quadragesima , eo mortuo , facultatem acceptam non amittat , quia universim Gratia non expirat morte concedentis : Et quamvis in cap. *Si gratiose de Rescriptis* in 6. dicatur , quod jurisdictione concessa ad beneplacitum expiret morte concedentis ; id tamen intelligendum de jurisdictione contentiosa , non de gratiosa , sicut est in casu nostro , ut docent Pal. Lug. Sa. Tambur. de Sacram. lib. 3. cap. 4. num. 40.

XIII. Queritur sexto ; An delegatus possit subdelegare jurisdictionem ?

Respondeo , Sanch. lib. 3. de Ma-

trim. disp. 32. num. 20. cum multis Juristis , & Theologis probabiliter docere , non solum delegatum Principis , sed etiam delegatum ad universitatem causarum posse subdelegare in casu particulari ; Verbi gratia , quando committitur alicui genus aliquod causarum , siue generalissimum , siue subalternum , siue restrictam ad aliquod tempus , vel locum ; Ut si committantur alicui omnes causæ , quæ hoc anno accidunt , vel in tali Territorio , potest probabiliter in casu aliquo occurrenti suam jurisdictionem delegatam subdelegare ; Idque probat Sanch. tum quia delegatus ad universitatem causarum reputatur quasi Ordinarius ; tum quia plura jura id permittunt . Ex qua doctrina sequitur , quod quando Episcopus concedit alicui Confessario facultatem absolvendi ab omnibus reservatis , possit hic in casu occurrenti facultatem suam subdelegare ; Quod expresse docent ex Navar. , Naldo , Peyrinus , Bordonus decis. 75. , necnon Homobon. , & alii apud Dian. part. 2. tract. 17. resol. 53.

XIV. Queritur septimo ; An jurisdictione delegata habeatur sufficienter per ratihabitionem de futuro , vel per voluntatem præsumptam Superioris delegantis nullo signo externo manifestatam ?

Respondeo cum communi negative . Dicitur enim habere jurisdictionem per ratihabitionem Superioris de futuro ille , cui Superior jurisdictionem non concessit , sed sperat futurum , quod Superior sciens illum dedisse absolutionem , ratum habeat , & factum approbet ; Et hæc ratihabitione dici solet etiam jurisdictione præsumpta de futuro . Quod autem non sufficiat , patet , quia absolutio non est valida , nisi Sacerdos habeat jurisdictionem actu , quando absolvit ; cum non possit suspendi effectus Sacramenti ; sed quando habetur jurisdictione hæc præ-

sumpta de futuro, non adest actu jurisdictionis, cum solum detur actu spes ratihabitionis, & jurisdictionis; ergo talis jurisdictionis per ratihabitionem non sufficit.

Præterea jurisdictionis per voluntatem Superioris præsumptam de præsentis haberetur, quando quis judicaret prudenter, quod si peteretur jurisdictionis a Superiore, illam concederet, vel quando de præsentis judicatur eo animo esse Superior, ut actu velit me absolvi, qui tamen animus nullo externo signo sit declaratus, ne implicite quidem.

Quod autem neque hujusmodi jurisdictionis præsumpta de præsentis sufficiat, patet etiam, quia vel voluntas Superioris, quæ præsumitur concedere jurisdictionem, est solum conditionata, quatenus si peteretur jurisdictionis, illam concederet, & sic jurisdictionis non haberetur, sed haberetur; Unde non satis est ad valorem Sacramenti; quia quod non est, sed esset, nihil operatur: Vel voluntas Superioris probabiliter creditur adesse, sed nullo externo signo sufficienter manifestatur, & est prorsus inanis; quia delegatio jurisdictionis fieri debet externo signo ad valorem judicii. Ita communiter contra Filliuc., & alios apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 68.

Neque dicas; Ad tollendam malitiam furti in eo, qui non restituit, satis est voluntas Domini præsumpta, quod non fiat restitutio, ut multi probabiliter docent; ergo etiam ad valorem judicii Sacramentalis satis est jurisdictionis habita per voluntatem Superioris præsumptam.

Nam, concessio antecedente, nego consequentiam. Et disparitas est, quia Dominus non est simpliciter invitatus, quando præsumitur velle, quod non fiat restitutio, quatenus, si id peteretur, annueret, cum sit pius, verbi gratia, vel soleat debita dimittere;

Atqui, quando Dominus non est invitatus, cessat malitia furti in eo, qui non restituit; ergo per voluntatem Domini præsumptam, quod non fiat restitutio, tollitur malitia furti: Contra vero, ad delegationem jurisdictionis non satis est, quod præsumatur voluntas Superioris aut conditionata, aut interna, sed debet fieri humano, & sensibili modo, & signo externo conferri ad valorem judicii: Quis enim dixerit, esse legitimum Judicem illum, qui nullo externo signo constitutus sit Judex a Principe, esse Principis voluntatem internam habere constituendi illum Judicem? Dispar est itaque ratio, cur in primo casu sufficiat voluntas interna Domini solum præsumpta, non vero in secundo.

XV. Quod si habeatur ratihabitio de præsentis, per hoc scilicet quod signo aliquo vel evidenti, vel saltem probabili manifestetur adesse de facto in Superiore voluntas conferendi jurisdictionem, tunc probabiliter jurisdictionis ista sic præsumpta, & interpretativa sufficit ad validitatem judicii: ut docent communiter cum Filliuc., Busemb., Fagund. Præc. 2. lib. 7. cap. 2. Et talis ratihabitio de præsentis haberetur, quando, verbi gratia, Sacerdos, vidente, & non contradicente Episcopo, audiret confessiones, & eidem Episcopo constaret, quod illi jurisdictionem non contulerit; aut si Parochus absens alias significaverit alteri Parocho gratum sibi fore, quod suarum ovium confessiones audiat. Ratio est, quia talis ratihabitio fundatur in signis externis sufficienter indicantibus dari actu jurisdictionem, & consensum Superioris implicitum.

XVI. Quæritur octavo; an error communis satis sit, ut conferatur jurisdictionis, etiam circumscripto titulo colorato?

Respondeo, jurisdictionem conferri, non solum quando errori communi

muni adjungitur titulus coloratus, puta si existimetur aliquis communiter esse Pastor, aut habens aliunde jurisdictionem, cum tamen non habeat, vel propter censuram, vel propter alium defectum; sed etiam probabiliter si error communis non jungatur cum titulo colorato, puta si Sacerdos non habens jurisdictionem bona, vel mala fide exponat se confessionali ad confessiones audiendas, communiter censetur confessarius approbatus: Ita Dian. part. 3. tract. 4. resol. 22., & resol. 122. ex Molfes., & aliis. Et ratio est, quia tam jus Civile lege Barbarius ff. de Officio Praetoris, quam jus Canonicum, Cap. Ad probandum de Sententia, & re judic., disponunt valere gesta a Judice putativo, quando communis error concurrat; idque propter bonum commune exigens talem dispositionem ad vitanda multa inconvenientia; ergo etiam iudex Sacerdotalis, si caetero qui jurisdictione careat, quando ex errore communi putetur illam habere, propter bonum commune illam habet ab Ecclesia; dummodo tamen sit capax illius; nam, si non esset Sacerdos, verbi gratia, certe jurisdictionem ab Ecclesia habere non posset in foro Sacramentali; quia humana potestas solum tollere potest impedimentum juris humani, non vero juris divini, aut naturalis. Debet autem hic error esse probabilis, non vero supinus, aut crassus, ut advertit Bardi in Bullam Cruciatæ part. 2. tract. 5. cap. 1. num. 153. ex Sanchez., & aliis; quia error supinus, & crassus in Jure æquiparatur scientiæ.

ARTICULUS II.

De Jurisdictione dubia, probabili, & in articulo mortis.

- I. Cum jurisdictione negative dubia non licet absolutionem impendere.
- II. Licet tamen est illam impendere cum jurisdictione probabili, suppleta Ecclesia jurisdictionem, si forte desit.
- III. Habens jurisdictionem in mortalia penitentis, si negative dubitet, an aliquod mortale sit reservatum, licite ab illo absolvit.
- IV. Jurisdictio, que datur cuivis Sacerdoti pro mortis articulo, datur etiam pro periculo mortis. Et quinam dicantur in tali periculo versari?
- V. Probabiliter simplici Sacerdoti confertur jurisdictio, etiam presente Parocho.
- VI. Absolutio a peccatis reservatis in mortis sive articulo, sive periculo confertur sine onere; secus vero absolutio a censuris reservatis; si tamen penitens sit denunciatus; & careat impedimento perpetuo ad eundem Superiorem.

I. **Q**uæritur primo; An liceat absolvere cum jurisdictione dubia, vel saltem probabili?

Respondeo cum communi, extra casum necessitatis dari non posse absolutionem ab eo, qui negative dubitat de sua jurisdictione; quia extra necessitatem nullum Sacramentum potest licite conferri cum dubio de ejus valore; ut si quis baptizaret cum aqua rosacea habens aquam naturalem; aut si quis absolveret dubitans an sit Sacerdos. Cum autem non minus ad valorem Sacramenti requiratur potestas jurisdictionis, quam potestas Ordinis, sequitur, quod non possit licite ab-

absolvere, qui negative dubitat de sua jurisdictione.

Quod si dubium negativum per rationem aliquam positivam deponatur, unde evadat dubium positivum, quaestio difficilior est, An possit licite conferri absolutio cum jurisdictione ista positive dubia, seu probabili; praesertim postquam Innoc. XI. damnavit propositionem illam, quam explicavimus quaest. 3. art. 6.: Etenim jurisdictio probabilis ex una parte non est certa, & ex alia parte pertinet ad valorem Sacramenti: Unde videtur exponi Sacramentum periculo frustrationis, non minus per jurisdictionem, quam per materiam, & formam Sacramentorum probabiles; atque adeo sicut non licet conficere Sacramentum cum materia probabili, omissa certa, sic videtur non licere conficere Sacramentum poenitentiae cum jurisdictione probabili, saltem quando potest haberi jurisdictio certa.

II. Nihilominus censeo, licitum esse absolvere cum jurisdictione probabili, ut fufe docui in expositione illius primae thes. ab Innoc. XI. confixae. Pro hac sententia Gobat. tract. 7. num. 116. numerat centum triginta Doctores; Negat tamen contra Raslerum sententiam hanc esse moraliter certam; cum multi graves Doctores illam respuant, dicentes, tunc solum ab Ecclesia suppleri defectum jurisdictionis, si abesset, quando absolutio confertur cum jurisdictione probabili, quia non potest haberi certa, secus vero, quando confertur absolutio cum jurisdictione probabili, omissa certa, quae potest haberi; atque adeo ne exponatur periculo frustrationis Sacramentum, putant, non esse licitum absolvere cum jurisdictione probabili, omissa certa.

Probatur tamen nostra conclusio primo a posteriori; tum quia non est probabile, centum triginta Docto-

res a Gobat relatos in re tanti momenti esse deceptos, & indignis censura; tum etiam quia praxis, & usus Ecclesiae fert, ut poenitentes absolvantur non solum a peccatis, sed etiam ab excommunicatione, quando probabiliter possunt absolvi; ergo universim licitum est absolvere cum jurisdictione probabili. Secunda pars hujus antecedentis patet; etenim, cum Doctores examinant, utrum haec, vel illa excommunicatio possit absolvi a tali Confessario, non examinant, an speculative tantum loquendo, sed etiam an practice possit absolvi, & saepe censent, posse absolvi, in quo casu absolutio confertur cum jurisdictione probabili, omissa certa, quae posset haberi, si poenitens remitteretur ad Superiorem, qui certam habet jurisdictionem.

Neque dicas; in tali casu non exponi Sacramentum periculo frustrationis, quia absolutio caderet supra reliqua peccata, a quibus potest Sacerdos directe absolvere, & solum indirecte caderet supra peccatum illud, in quod probabilem tantum habet jurisdictionem: At si jurisdictio absolute sit probabilis relate ad omnia peccata, exponeretur Sacramentum periculo frustrationis; & ideo non licet cum jurisdictione probabili absolvere.

Nam contra est, quia cum certum sit, quemcumque Sacerdotem habere jurisdictionem in venialia, aut mortalia alias remissa, vel a Christo Domino, vel a Papa ex consuetudine Ecclesiae; (nam Innoc. XI. prohibuit tantum, sed non declaravit invalidam confessionem venialium factam simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo, vel Ordinario) sequitur, quod saltem quando quis confitetur tali Sacerdoti habenti jurisdictionem probabilem, addendo aliquod veniale, supra quod ille habet jurisdictionem

certam, non exponitur Sacramentum periculo frustrationis.

Probatum tamen secundo Conclusio a priori; quia quando jurisdictionis est probabilis, eo ipso est certa, supplet Ecclesia ejus defectum, si adesset; atqui quando jurisdictionis est certa, sine dubio licitum est absolvere, nec exponitur Sacramentum periculo frustrationis; ergo licitum est absolvere cum jurisdictione probabili. Probatum major, quia intantum non esset certa, in quantum graves Doctores dicunt, non suppleri defectum jurisdictionis ab Ecclesia, quando quis absolvit cum jurisdictione probabili, omissa certa; sed hoc quod ab his asseritur est falsum, tum quia non est probabile, quod Pontifex propter bonum publicum nolit suppleri defectum jurisdictionis in tali casu, in quo sic conferens absolutionem sequitur opinionem probabilissimam, quam plurimi, & communiter Doctores docent; tum etiam quia, quando habetur error communis, Ecclesia supplet defectum jurisdictionis, ut supra diximus, propter bonum commune, ne tot actus sint irriti; ergo a fortiori supplet talem defectum, quando Confessarius sequendo opinionem probabilissimam absolvit; atque adeo quando jurisdictionis est probabilis, est saltem moraliter certa, quia moraliter certum videtur, quod Ecclesia Mater benignissima velit suppleri illius defectum, si quis esset. Et sane quamvis non pauci Doctores antiqui apud Suar., & alios asseruerint, in Sacramento Pœnitentiæ requiri contritionem perfectam, non per hoc desinit esse moraliter certum, sufficere Attritionem, spectatis verbis Tridentini, ratione, & auctoritate fere communissima in contrarium: Ergo pariter in casu nostro quamvis graves Doctores negent ab Ecclesia suppleri universam jurisdictionem, si forte desit, quando

quis absolvit cum jurisdictione probabili; non desinit tamen esse moraliter certum oppositum, spectatis rationibus, & communissima auctoritate Doctorum benigne sententium de Sancta Matre Ecclesia.

Probatum demum hæc assertio; quia sine dubio habet jurisdictionem debitam ille, qui habet jurisdictionem implicitam per ratihabitionem de præfenti signo externo manifestatam; sicut accidit, quando quis audit confessiones, vidente Præfate, a quo facile impediri potest, nec impeditur, ut supra diximus quæsito septimo: Atqui qui absolvit cum jurisdictione probabili, habet a Pontifice jurisdictionem implicitam, eo quod sciat Pontifex confessarios ut plurimum absolvere cum jurisdictione probabili juxta opinionem probabilissimam, quod facile potest prohibere, & tamen non prohibet; ergo qui habet jurisdictionem probabilem, habet a Pontifice jurisdictionem debitam; atque adeo cum jurisdictione probabili non exponitur Sacramentum periculo frustrationis; sicut exponeretur cum materia, aut forma probabili.

Hinc sequitur, ab Innoc. XI. in prima ex ejus proscriptis thesibus non esse damnatam hanc sententiam; quia debuisset apte illam damnare, si voluisset, quod non solum in iis, quæ pertinent ad materiam, & formam Sacramenti, sed etiam in iis, quæ pertinent ad jurisdictionem, sequamur opinionem tutiorem, omissa probabili, ut multi viri docti censent cum Lumb. contra Pisan., & Riccium exponentes illam thesim.

III. Adverto demum, quod si quis certus sit de jurisdictione in aliqua mortalia pœnitentiæ, & dubitet negative de aliis, (ut accidit, quando quis audiens confessionem dubitat negative; an pœnitens inciderit in aliquod mortale reservatum) in tali casu, quamvis

vis Armil., & Cordub. apud Busenbaum hic dub. 4. §. ultim., & Suar. negent, posse licite absolutionem conferri; Affirmant tamen probabilis Lug. disp. 20. sect. 2., Filliuc., & alii; quia peccatum, de quo dubitatur, etiam si negative, an sit reservatum, eo ipso non est reservatum, ut dicemus quæst. sequenti, quia scilicet in dubio melior est conditio possidentis, & in hoc casu est in possessione facultas absolvendi; (quod non accideret, si quis negative dubitaret, an habeat simpliciter jurisdictionem, tunc enim esset in possessione lex prohibens absolutionem) Et Lugo addit, quod si post absolutionem deprehendatur, vere illud fuisse reservatum, non proinde opus sit nova absolutione: Sicut dubius de voto reservato Pontifici, si ab Episcopo dispensetur, non indiget nova dispensatione, etiam si deinde deprehendatur vere votum fuisse Pontifici reservatum. Et idem dicitur de Censura reservata; Licet, si post absolutionem censura deprehendatur fuisse reservata, teneatur pœnitens pro foro externo, non tamen pro foro conscientie comparere coram Superiore.

IV. Quæritur secundo; An jurisdictionis, quæ delegatur cuilibet Sacerdoti ab Ecclesia in articulo mortis, delegetur etiam in periculo mortis?

Respondeo cum communi Doctorum affirmative; tum quia ex usu Ecclesiastico, pro eodem sumitur articulus, & periculum mortis, ut patet ex Cap. *Eos qui, de sententia excommunicationis in 6.* ubi in eodem contextu ille, qui vocatus fuerat articulus, vocatur deinde periculum mortis; tum etiam quia cæteroqui qui esset in periculo mortis, remaneret in periculo moriendi sine confessione: Est autem proprie articulus mortis, quando mors moraliter certa proxime

imminet; Periculum vero dicitur, quando est probabile dubium de morte, eo quod frequenter soleat in tali casu mors accidere; ut in actuali pugna, in longa navigatione, in acuta febre, in partu difficili, in itinere latronibus infesto; vel quando quis probabiliter sibi mortem timet ab inimicis privatis per venenum, &c. Item in peste grassante, in terramotu imminente, &c. & ex Sancio in prima die periculosa infirmitatis, & in damnatis ad mortem; non vero in damnatis ad trirames, ut docent communiter Doctores contra Sã; quia periculum in iis non est proximum, sed remotum. Præterea ex Palao possunt absolvi, perinde ac essent in periculo mortis, qui sunt in perpetuo impedimento paupertatis, ægritudinis, servitutis, &c. Certum enim est, quod quando non potest pœnitens summi Superiorem adire, non obligatur per procuratorem, aut per literas se præsentare, nec per confessarium, qui ab eo petat privilegium absolvendi; nec tenetur vocare ad se superiorem, quia esset illum gravare.

V. Quæritur tertio; An etiam præsentante Parocho, vel Sacerdote privilegiato, possit quilibet Sacerdos, etiam excommunicatus, degradatus, hæreticus, &c. absolvere ab omnibus etiam reservatis in articulo mortis?

Respondeo, communiorem sententiam cum Suar., Vasq., Molin., & aliis negare. Primo, quia cessat finis concessionis Trident., qui est subvenire necessitati fidelium: Secundo, quia Trident. dicit, *Custoditum semper in Ecclesia fuisse, ne aliquis defectu huius Sacramenti pereat, ut in illo articulo nulla esset reservatio*; ergo Trident. non condit novum jus, sed solum approbat consuetudinem Ecclesiæ; Atqui in Ecclesia non fuit consuetudo, ut præsentante proprio Sacerdote, seu Parocho, absolvatur moribundus a sim-

simplici Sacerdote; Imo sicut nullus infirmus audeat recipere ullum aliud Sacramentum ab alieno Sacerdote, praesente proprio, sic nec Sacramentum poenitentiae; ergo, &c.

Verum probabilis etiam est, & in praxi secura sententia affirmativa, quam docent Perez, Navar., Sâ, Ledesma, & alii plurimi apud Dian. part. 1. tract. de Absolut. hæres. resolut. 5.; & part. 3. tract. 4. resolut. 161. tum quia verba Trident. loquuntur universaliter, & sine ulla exceptione, posse scilicet quemlibet ab omnibus peccatis per Sacerdotes absolvi; ergo etiam praesente proprio Sacerdote potest simplex Sacerdos absolvere; tum etiam, quia cum finis dictæ concessionis sit, *ne hac occasione aliquis pereat*, dicendum, ad majorem favorem, & gratiam periclitantium voluisse Trident. concedere hanc facultatem sine ulla conditione & limitatione: Accidere enim posset, vel quod moribundus moriatur, dum expectat licentiam Prælati, vel quod minori cum rubore, & majori cum facilitate confiteatur simplici Sacerdoti amico, quam Parocho; unde ubi lex non distinguit, nec limitat, nec nos limitare debemus.

Ad primam rationem in contrarium, nego cessare finem concessionis Trident., qui non est solum subvenire necessitati periclitantium quandoque, sed subvenire meliori modo, quo possit, atque adeo dando illis facultatem, ut libere a quovis Sacerdote absolvantur. Ad secundam, nego minorem, & transmissam minorem, dico, id fieri propter condecensiam, & majorem securitatem, non ex obligatione: Ad id, quod additur, dico, non haberi utilitatem specialem in reliquis Sacramentis per hoc, quod a Parocho, vel ab aliis suscipiantur; sicut habetur in Sacramento poenitentiae; Potest enim moribundus cum ma-

Pars VI.

jori facilitate confiteri simplici Sacerdoti amico, & ideo hoc illi non denegandum.

Advertendum tamen, quod moribundus sine ulla sui speciali utilitate non debeat ad administrandum hoc Sacramentum advocare Sacerdotem excommunicatum, aut hæreticum, &c., aut quem sciret esse in peccato mortali; non quia in eo non esset in tali casu jurisdictio; sed quia moribundus sine ulla sui utilitate esset causa indignæ administrationis Sacramenti, quæ fieret a tali Sacerdote.

VI. Quæritur ultimo; An absolutus in articulo mortis a peccatis, vel a censuris reservatis teneatur deinde, si convalescat, Superiorem adire pro absolutione?

Respondeo cum Lug., Suar., & aliis communiter contra Vasq. apud Lug. disp. 20. num. 207. Absolutionem a peccatis reservatis in articulo, vel periculo mortis conferri sine ullo onere; Ratio est, quia Trident. dicit in tali articulo nullam esse reservationem; & idem probabiliter dicendum in casu legitimi impedimenti perpetui adeundi Superiorem, ut infra explicabimus: Contra vero absolutio a censuris reservatis confertur cum onere comparandi seu præsentandi se Superiori, ubi cesset impedimentum, sub pœna reincidentiae, non quidem ad absolutionem sacramentalem, aut a censuris iterum recipiendam, sed ut poenitens obediat mandatis Superioris, & ut constet de satisfactione partis: Et ideo potest se præsentare per Procuratorem, vel per literas (excepta excommunicatione ob percussione Clerici, quæ exigit personalem præsentationem) Quare si elapso periculo non se præsentet, ubi commode potest, relabitur in eandem excommunicationem, ut constat ex Cap. *Eos qui, de sententia excommunicationis in 6.*

V

Ubi

Ubi adverte primo, moribundum absolvi posse solum ab iis censuris, quæ impediunt susceptionem Sacramentorum, puta ab excommunicatione, &c., non vero a suspensione ab Ordine, vel ab Officio, aut Beneficio, ut patet ex ratione a Trident. tradita, videlicet ne hac occasione aliquis pereat. Immo Mendo putat, excommunicatum posse absolvi ab excommunicatione solum in ordine ad effectum suscipiendi Sacramenta, non vero in ordine ad effectum sepulturæ, in ordine ad quem potest adhuc post mortem a iudice legitimo absolvi.

Adverte secundo, in iure præcipi, ut ab eo, qui in casu necessitatis absolvitur, exigantur quædam juramenta: Sic ab incendiario, a percussore Clericorum, ab excommunicato excommunicatione Bullæ cœnæ exigitur iuramentum de stando mandatis Ecclesiæ, seu servandi; quod ea occasione inunctum fuerit ab Ecclesia, seu a Superiore absolvente. Præterea ab eo, qui non potest statim satisfacere parti læsæ, exigendum est (si debitum sit pecuniarium) primo loco pignus; secundo, si pignus haberi non possit, fidejussio, ac demum, si nec fidejussio haberi possit, iuramentum de satisfaciendo; & habita hac cautione vel pignoratitia, vel fidejussoria, vel juratoria, potest absolvi. Verum Dian. part. 2. tract. 16. resol. 44. cum Navar., Valero, Henr., Peliz., Tamb., aliisque tenet, quod quando absolutio datur tantum in foro conscientiæ, satisfit per firmum propositum de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendi parti læsæ, si non possit statim satisfacere; eo quod hæc juramenta, & cautiones in iure exigantur pro foro exteriori: Quod ostendit praxis Confessariorum, qui non solent in casibus expressis hæc juramenta, aut cautiones exigere. Unde saltem dicendum, quod ea ju-

ra, etiamsi pro foro conscientiæ exigantur juramenta, vi consuetudinis tamen non amplius obligent.

Advertendum tertio, absolutionem ab excommunicatione reservata, etiam canonis, *Si quis suadente diabolo*, tunc in articulo mortis conferendam esse cum onere se præsentandi cessante periculo, quando pœnitens est excommunicatus denunciatus, ut docet Dian. part. 3. tract. 14. resol. 63. ex Januario, & aliis; tum quia textus ille Capituli *Eos qui*, loquitur de excommunicatis denunciatis tantum; tum etiam, quia non amplius habet locum huiusmodi onus post Trident. asserens, in articulo mortis nullam esse reservationem; Quare Trident. correxit quoad hoc jus antiquum, dum oneris ab eo impositi non meminuit. Quando autem quis absolvitur ab excommunicatione reservata propter impedimentum perpetuum, non debet obligari ad comparandum; cum impedimentum perpetuum cessare non possit; secus vero si absolvitur propter impedimentum temporale.

ARTICULUS III.

De Approbatione in Confessario requisita.

- I. *Solum ad audiendam Confessionem Secularium requiritur aut Approbatio ab Episcopo, aut Parochiale Beneficium in Confessario. Præterque Parochus jurisdictionem erga suas oves delegare alteri Parocho, ac Sacerdotibus ab Episcopo proprio alibi approbatis.*
- II. *In quo differat Approbatio a Jurisdictione?*
- III. *Jurisdictione dari debet ab Episcopo vel Parocho, cui est subditus pœnitens; Approbatio vero datur ab Episcopo Confessarii.*
- IV. *Episcopus potest aliquem ad examen*

men non admittere, non tamen potest illum non approbare, si miserit, & sit idoneus.

V. Regulares ab Episcopo approbati, ut valide absolvant, non indigent facultate proprii Prælati.

I. Trident. sess. 23. cap. 15. hæc habet: Decernit Sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones Secularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis datur, obtineat.

Sequitur hinc primo, Approbationem hanc Episcopi requiri ad validitatem Sacramenti; non secus ac requiritur potestas Ordinis, & jurisdictionis.

Sequitur secundo, non requiri huiusmodi approbationem ad audiendas confessiones Regularium, adeoque Regulares posse a quolibet simplici Sacerdote absolvi de licentia suorum Prælatorum, qui jurisdictionem conferant. Nomine autem Regularium veniunt etiam Equites S. Joannis, S. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. ex Joan. Sancio, & aliis apud Dian. par. 3. tract. 20. resol. 30., & Leand. disp. 11. quæst. 47.; quia omnes isti sunt vere religiosi. Quamvis autem nomine Regularium veniant universim etiam Moniales; At hæc ex decreto Gregor. XV. confiteri debent Confessarius approbatus ab Episcopo.

Ubi notandum, Clem. X. in sua septima Constitutione, quæ incipit, *Superna*, tribuere facultatem, ut si Seculares, qui in Monasteriis, seu Collegiis Regularium degunt, & sunt familiares, ac continui commensales, absolvi possint a Prælatiis eorundem Regularium, & a Confessariis eorun-

dem Monasteriorum; quod tamen non conceditur aliis famulis, qui Monasterio inserviunt. Et in eadem Constitutione loquendo de Monialibus decernit Pontifex, quod ad audiendas Monialium confessiones requiratur specialis approbatio; Et quod approbatus ad audiendas confessiones unius Monasterii non censeatur eatenus approbatus ad audiendas confessiones alterius Monasterii. Imo confessarii extraordinarii deputati ab Episcopo ad Confessiones alicujus Monasterii pro una vice audiendas non possunt vi talis approbationis iterum earundem Monialium Confessiones audire. Ubi notat Platelius n. 875., quod licet Pontifex loquatur de Confessariis Regularibus, id a fortiori dicendum de confessariis secularibus, utpote minus privilegiatis.

Sequitur tertio, Approbatione hac non indigere eum, qui Parochiale, seu Curatum beneficium obtinuit; Unde poterit extra diæcesim a quolibet aliquo Parocho advocari, ut illum adjuvet ad audiendas confessiones; non secus ac Sacerdos approbatus. Nomine autem beneficii parochialis ex Suar. disp. 39. sect. 4. venit non solum Parochus, sed etiam habens Vicariam perpetuam, & Rectoriam parochiæ; & qui habent superiora beneficia, ut Episcopi, Archiepiscopi, Abbates nonnulli habentes beneficia cum jurisdictione ordinaria in foro externo. Non comprehenduntur tamen Prælati regulares, quamvis pariter habeant curam animarum, instar Parochorum, ut communiter docent Doctores cum Suar. de Penit. disp. 28. sect. 8. contra Henr., Joannem Valerum apud Lug. disp. 21. num. 1., & alios cum Bossio apud Dian. part. 2. tract. 16. resol. 44., & part. 5. tract. 12. resol. 51., quia Trident. expresse voluit, Regulares subjacere examini Episcoporum, nul-

la facta distinctione Prælatorum; Ubi autem lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Quamvis Dian. loc. laudat. probabilem putet, & Boscius in praxi tutam sententiam oppositam: Equidem non altipulor: Illud est certum, quod si Parochus suum beneficium curatum dimisit, approbatione Episcopi indigeat deinde ad confessiones audiendas, quia non amplius habet, sed habuit beneficium parochiale.

Sequitur quarto ex Suar. disp. 28. sect. 5. Episcopos, & Prælatos seculares non posse eligere sibi in Confessarium, nisi vel Parochum, vel approbatum ab Ordinario; Et ab Alex. VII. damnata est illa propositio dicens: *Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.*

Sequitur quinto, non posse Parochum delegare jurisdictionem suam relate ad suos Parochianos simplici Sacerdoti, sed probabiliter posse illam delegare vel alteri Parocho, vel Sacerdoti alibi approbato ab Episcopo. Ita communis Doctores apud Lug. num. 6. contra nonnullos; & apud Dian. part. 5. tract. 12. re. fol. 47. Ratio est, quia hoc decretum Trident. factum fuit ad tollendum Parochorum abusum, qui ineptis oves suas committebant. Advertitque Fagund. de Præcep. Eccl. lib. 3. num. 48. ex Sanch., videri satis esse etiam approbationem factam ab Episcopo cum aliqua limitatione; Verbi gratia, ad viros tantum, dummodo cateroqui sit idoneus.

Utrum autem Parochus possit Jurisdictionem erga suas oves delegare Regulari alibi approbato ab Episcopo? In exposit. thes. XVI. confixæ ab Alex. VII. dixi, non esse improbabile, quod possit, dummodo Episcopus non supponatur invitus.

II. Sequitur ultimo, Approbationem diversam esse a Jurisdictione, cum possit aliquis habere approbationem sine jurisdictione: Est enim approbatio testimonium, & iudicium de sufficientia, & idoneitate Sacerdotis ad audiendas confessiones. Quare per solam approbationem nulla jurisdictione, nec potestas confertur.

III. Queritur nunc primo; A quam Episcopo approbari debeat confessarius? ab Episcopo confessarii ne, an pœnitentis, an ab utroque, an ab Episcopo loci, ubi fit confessio, an a quocunque?

Respondeo cum communiori, quod ab Episcopo Confessarii. Ita Suar. disp. 28. sect. 6., Bonac., Fagund., Con., Lug. disp. 27. num. 35.: Estio alii in alia sint opinione, & varias responsiones Sacrae Congregationis super hoc adducunt. Ratio est, quia approbatio est actus jurisdictionis, adeoque nequit exerceri, nisi in subditum; ergo Sacerdos approbandus est ab Episcopo, cui est subditus, vel ratione domicilii fixi, vel transientis, vel ratione originis, vel ratione beneficii, ut docent Hurt., & Fagund.

Hinc sequitur primo, quod jurisdictione dari debeat ab Episcopo, vel Parocho, cui est subditus pœnitens: Contra vero approbatio dari debet ab Episcopo, cui est subditus confessarius. Regulares vero, qui jurisdictionem habent a Pontifice, & indigent approbatione Episcopi tamquam requisito essentiali, approbati debent ab eo Episcopo, in cujus diœcesi versantur, juxta decretum Urbani VIII. relatum a Lug. num. 28.

Sequitur secundo, ab eodem Episcopo, cui est subditus pœnitens, posse dari approbationem Confessario non subdito, dummodo sit in diœcesi talis Episcopi; Verbi gratia, potest Episcopus Neapolitanus dare

ap.

approbationem Sacerdoti Nolano relate ad confessiones audiendas Neapoli; quia Sacerdos Nolanus, dum est Neapoli, censetur subditus Episcopi Neapolitani: Non secus ac poenitens Nolanus, dum versatur Neapoli, potest confiteri confessariis Neapolitanis, quia censetur subditus Episcopi Neapolitani.

IV. Quæritur secundo; An possit Episcopus Sacerdotem, quem iudicat idoneum, non approbare?

Respondeo cum Con., & aliis communiter negative; esto possit illum ad examen non admittere, saltem si sit secularis. Ratio est, quia approbatio non est gratia, sed actus iustitiæ post felicem successum examinis; Quare, si Episcopus illum non approbat, peccat graviter, cum sit in re gravi actus iustitiæ. Potest tamen Sacerdoti approbato iurisdictionem denegare; siquidem delegatio iurisdictionis est gratia: Quia tamen, ut diximus, iurisdictione Regularibus conferitur immediate a Pontifice, ut constat ex eorum Privilegiis; ideo Regularis statim ac est ab Episcopo approbatus, habet iurisdictionem in diocesi talis Episcopi, ita ut solum intra diocesim illam possit confessiones audire, ex Bulla Clem. X. Quod si Episcopus injuste alicui approbationem denegaret, aut illam injuste limitaret, non eatenus hic posset valide confessiones audire; ut advertimus articulo primo, numero undecimo; & constat ex iis quæ diximus exponendo thesim XIII. ab Alex. VII. confixam, quæ habet: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari Episcopo presentato, & ab eo injuste reprobat.*

V. Quæritur tertio; An Regulares indigeant approbatione, & licentia proprii Prælati, ut possint Secularium Confessiones audire.

Respondeo, ea non indigere ad

valide conferendum hoc Sacramentum, ut communiter docent Doctores apud Dian. part. 1. tract. 11. resol. 15. contra alios relatos a Leand. quæst. 75.

ARTICULUS IV.

De Prudentia, Probitate, & Scientia in Confessario requisita.

- I. *Minister hujus Sacramenti debet in statu gratiæ illud administrare, nisi urgens necessitas id non permittat.*
- II. *Prudentia pariter in eo requiritur propria Judicis, ac Medici Spiritualis; Ac scientia consentanea.*
- III. *Quanam precipue scienda sunt a Confessario ad licite absolvendum?*
- IV. *Quid, si dubitet, an præditus sit scientia debita?*
- V. *Qui advertit, Confessarium esse insufficientem ad ferendum iudicium Sacramentale super peccatis expositis, debet confessionem apud doctiorem repetere.*
- VI. *Debet Confessarius saltem scire dubitare, ita ut possit in rebus difficilioribus Auctores, vel doctos consulere.*

I. **A**D licite administrandum hoc Sacramentum, in Ministro requiri Probitatem, Prudentiam, & Scientiam, indubitatum est. Circa Probitatem satis est, ut sit in statu gratiæ, quando illud administrat; Unde conscius peccati mortalis, nec non dubius de illo debet vel contritionem, vel attritionem cum confessione præmittere, antequam absolvat; Nisi tamen urgeat necessitas absolvendi moribundum, quæ non det locum contritioni.

II. Circa Prudentiam, requiritur, ut possit boni Judicis, & Medici spiritualis munere fungi; cum utrumque

que munus illi incumbat. Circa Scientiam requiritur, ad validitatem sententiae ferendae, ut sciat peccatum, de quo ferenda est sententia, sub ratione peccati, & modum, quo possit juxta Christi institutionem in hoc Sacramento remitti; unde fit, ut scire debeat formam absolutionis, intentionem debitam, & qualitatem dispositionis requisitae in poenitente, ut possit illum absolvere.

III. Quæritur autem primo; quamnam Scientia requiratur, non solum ad validam, sed etiam ad licitam hujus Sacramenti administrationem?

Respondeo cum communi apud Suar., Lug., & alios, requiri eam doctrinam, quæ satis sit ad ferendum prudens judicium in hoc Sacramento, seu ne feratur sententia, incognita causa; & ideo confessarius scire debet primo, quæ sint peccata mortalia, quæ venialia; Secundo, quamnam sint reservata, & quamnam habeant censuram annexam; Tertio, quæ circumstantiæ mutant speciem in peccatis, quæ passim occurrunt; Quarto, quando poenitens obligetur ad restitutionem; Quinto, requisita in poenitente, ut possit absolvi; Sexto, remedia peccatis opportuna.

Notant tamen communiter Doctores apud Perez; Primo, satis esse, ut confessarius intelligat ea, quæ frequentius accidunt, & de aliis sciat dubitare, ut possit in casu occurrenti vel alios, vel libros consulere; Secundo, non eandem scientiam requiri in omnibus confessariis; Nam minor scientia sufficit ad audiendas confessiones puerorum, & rusticorum, quam mercatorum, & Judicum, qui casus habent difficiles; Ac proinde in Oppidis aliquibus permittuntur Parochi, & Confessarii indocti, & rudes; quia præstat hos præficere, quam Oppidum carere illis, quibus cateroqui careret propter exiguum stipendium, &c.

IV. Ex dictis sequitur, peccare eum, qui extra casum necessitatis exponit se ad confessiones audiendas sine doctrina sufficienti. Quod si de ea dubitet, potest deponere dubium, remittendo se judicio Superioris, ut notat Vasq., Lug. ex Navar., Et eos, qui ab Ordinario examinantur non leviter, & ab examinatore citra passionem approbantur, posse dubium omne, ac timorem deponere, & se confessionibus audiendis exponere.

Sequitur etiam, peccare graviter eum, qui aut tolerat, cum non debeat, aut approbat ad confessiones audiendas Sacerdotes indoctos, & insufficientes; nisi quando poenitens ejus doctrinæ sit, qui possit incertitiam confessarii supplere.

V. Sequitur demum, quod sicut qui advertit, confessarium non percipere peccati sui gravitatem, debet illum monere, & specificare peccatum suum; ita qui advertit, confessarium non esse aptum ad judicium Sacramentale ferendum super peccatis, quæ confitentur, tenetur confessionem repetere apud doctorem.

VI. Quæritur secundo; An necessaria sit in confessario tanta scientia, ut possit statim discernere mortalia a venialibus, & dubia, quæ proponi possunt, resolvere?

Respondeo cum communi apud Suarez disp. 28. sect. 2. negative; Etenim rarissimi sunt, qui præstare id possunt; Quare satis est in rebus difficilioribus scire, dubitare, & posse dubia resolvere, consulendo aut libros, aut alios, aut poenitentem ipsum.

ARTICULUS V.

De Obligationibus Confessarii in ipsa Sacramenti administratione.

I. *Quomodo Confessarius interrogare sepe debeat Poenitentem?*

II.

- II. Quid faciat confessarius, si advertat, peccatum aliquod a pœnitente in confessione omitti sive invincibiliter, sive ex erubescencia?
- III. De quibus debeat Confessarius Pœnitentem instruere?
- IV. Quandonam teneatur ignorantiam Pœnitentis Confessarius amovere?
- V. Quid si Confessarius dubitet, an sit profutura Pœnitenti notitia veritatis?
- VI. Num possit aliquando Confessarius ad peccatum materiale pœnitentem obligare, puta, ad reddendum debitum conjugi putata?
- VII. Quandonam Confessarius monere debet pœnitentem, ut Sancta Inquisitioni denunciaret Confessarium, a quo sollicitata fuit?
- VIII. Quanam excusent a denunciatio-
ne facienda?
- IX. Num teneatur Confessarius aliquando onera pœnitentis subire?
- X. Quid faciat Confessarius, si erravit in absolvendo sive circa valorem Sacramenti, sive circa damnum tertii, sive circa materiale integritatem Confessionis?
- XI. Quandonam obligatur Confessarius audire Confessiones Pœnitentium?

EX eo, quod Confessarius Judex sit, & Medicus, sequitur, debere pœnitentem interrogare, docere, corrigere, & disponere ad absolutio-
nem; ac illum audire; Et si quando Confessarius erravit, corrigere debet errorem suum.

I. Quæritur itaque primo; An, & quomodo teneatur confessarius pœnitentem interrogare.

Respondeo cum communi apud Suarez disp. 32. sect. 3., quod si prudenter judicet confessarius, pœnitentem esse integre confessum, non teneatur illum interrogare; si tamen judicet aliquam circumstantiam omittere, nec satis explicare, vel ex ignorantia, vel

ex culpabili oblivione, vel ex reverentia, tenetur suis interrogationibus defectum integritatis supplere, & pœnitentem juvare tum circa ea, quæ dicit, tum circa ea, quæ tacet; Ratio est, tum quia hoc exigit munus Medici, & Judicis; Tum etiam, quia in cap. Omnis viriisque sexus hæc habentur: Sit Sacerdos discretus, & cautus more periti Medici, diligenter inquirens peccatorum circumstantias.

Hic autem advertet, quod quando confessarius prudenter judicat, pœnitentem in examinanda sua conscientia diligentiam sufficientem, & moralem adhibuisse, non tenetur illum amplius interrogare; quia ad integritatem confessionis primo loco tenetur pœnitens, & deinde in ejus defectum confessarius; Unde, si pœnitens suæ obligationi in examinanda sua conscientia satisfecit, ad nihil amplius tenetur confessarius. Præterea confessarius in interrogationibus accommodare se debet capacitati pœnitentis, nec interrogationes instituere, quæ odiosum; & grave reddant hoc Sacramentum; Et ideo inter illas causas excusantes ab integritate materiali confessionis, ea est in casu nostro, ne nimis interrogationibus confessarii supra lapsum pœnitentis odiosa, & gravis reddatur confessio, & ne nimis interrogationibus, præsertim in materia luxuriæ, mens pœnitentis, & confessarii turbetur.

II. Quod si sciat confessarius, peccatum aliud ex oblivione inculpabili a pœnitente omitti; quamvis aliqui putent, non debere illum de tali peccato interrogare, quia confessio est formaliter integra: At communis Doctorum sententia docet, quod debeat interrogare, quia confessarius, utpote Judex, debet facere, quantum in se est, ut confessio sit non solum formaliter, sed etiam materialiter integra, quod constat ex verbis cap. laudati. Si tamen pœnitens interrogatus de aliquo pec-

peccato neget se illud fecisse; regulariter loquendo credendum est illi, quod scilicet vel non fecerit, vel si fecit, jam illud sit alias confessus, vel ex errore invincibili putet se non teneri ad illud hic, & nunc confitendum. Quod si prudenter judicet confessarius poenitentem negare ex erubescencia, quam superare nolit, atque adeo ex malitia, docet Suar. disp. 32. sect. 3., & Lug. disp. 22. sect. 2., absolvendum non esse, cum sit indispositus.

Neque dicas, in iudicio debere iudicem iudicare secundum allegata, & approbata, non vero iuxta privatam scientiam; Et in iudicio Sacramentali credendum esse poenitenti, sive pro se, sive contra se loquatur. Nam hoc est verum, quando aliunde non constat confessario, poenitentem esse indispositum, ut alibi ostendimus ex propositione 60. damnata ab Innoc. XI.

III. Quæritur secundo; An teneatur confessarius poenitentem instruere, & de quibus?

Respondeo, debere confessarium, quando dubitat prudenter, an poenitens sciat, quæ necessario scire debet ad Sacramentum hoc recipiendum, praesertim si puer, vel rusticus sit, illum instruere ante absolutionem: Scire autem ille debet, non solum dari Deum remuneratorem; sed etiam mysteria Incarnationis, & Trinitatis, ita ut iis culpabiliter ignoratis, incapax sit Sacramenti, ut constat ex 64. thesi confixa ab Innoc. XI. Scire etiam debet, quæ efficere debeat ad recipiendum cum fructu hoc Sacramentum, scilicet praemittere confessioni examen, dolere ex motivo supernaturali, cum proposito non peccandi, &c.: Debet etiam crasso saltem modo Symbolum scire, & Orationem Dominicam, necnon præcepta Decalogi, & Ecclesiae, non quidem memoriter,

sed ita ut possit interrogationibus circa illa apte respondere. Quod si hæc nesciat, putat Barbofa cum aliis, absolvi non posse; sed probabilius absolvi potest, dummodo de culpabili negligentia doleat, & proponat ea statim addiscere saltem a Parochis, qui proprias oves, sicut parentes filios, instruere tenentur, sive per se, sive per alios.

IV. Quæritur tertio; An teneatur confessarius ignorantiam poenitentis amovere, sive ea sit facti, sive juris, circa aliquod peccatum?

Respondeo, ex Lug. disp. 22. sect. 2., Sanch., Suar., Tambur. lib. 3. cap. 4. §. 1., & aliis, quod si ignorantia sit graviter culpabilis, teneatur confessarius illam amovere; quia aliter poenitens est indispositus. Quod si sit inculpabilis, regula generalis est, quod sit consulendum bono poenitenti; Quare si speratur, quod poenitens advertens, verbi gratia, matrimonium esse invalidum, aut contractum, quem putat justum, esse injustum, &c., sublaturus sit ea peccata materialia, teneatur confessarius ignorantiam decere propter bonum poenitentis, ne sic contra legem Dei peccet etiam materialiter: Quod si non speretur profectus, sed potius timeatur, quod peccatum materiale deinceps sit futurum peccatum formale; Verbi gratia, si sciens matrimonium esse invalidum, non facile tunc abstineret a cognoscenda illa, quam conjugem putabat, in tali casu ignorantia non est amovenda, juxta illud August. in Cap. Si quis autem, de Poenitentia dist. 7. cap. 5. Si scirem non tibi prodesse, non te admonerem, nec teerrerem. Idemque docet Tambur. ex Pelliz., quando quis bona fide est in occasione proxima, nec speratur emendatio; vel quando quis bona fide non restituit alienum; Etenim revelatio veritatis noceret poenitenti, si deinde cum culpa formali

Remaneret in occasione proxima, aut retineret alienum; Nec hoc prodesset ei, cui alienum restituendum est, quia supponimus non dari spem, quod restitueretur, si bona fides illi tollatur.

Quod si confessarius a pœnitente de iis interrogetur ad sedandos conscientiae scrupulos, procul dubio tenetur confessarius veritatem aperire, ne suo silentio errorem approbet. Advertendum tamen, quod veritatem aperire debet solum quantum satis est ad interrogationem, quando, si ulterius procedatur, non speratur profectus pœnitentis: Verbi gratia, si Petrus roget, an matrimonium contractum post votum simplex castitatis sit validum, & an possit, ac teneatur reddere debitum; respondere debet, quod sit validum, & quod teneatur reddere, tacendo tamen obligationem non petendi debitum, si non speratur fore, ut ille a petendo absteineat.

V. Quod si confessarius dubitet, an admonitio sit profutura, tunc comparet utilitatem, quæ speratur, cum damno, quod timetur, & juxta illud, quod videtur præponderare, profequatur. Ita Filiuc. tract. 28. num. 135. Lug. a num. 21.

VI. Rogabis hic: Si Berta, quæ contraxit matrimonium invalide, putet invincibiliter verum esse suum matrimonium, & accuset se in confessione, quod debitum negarit Titio putato conjugi; debetne confessarius dicere, quod debitum reddat?

Respondeo cum Sauch., Lug., & aliis communiter, quod si confessarius aperiendo invaliditatem matrimonii non speret moraliter profectum pœnitentis, sed potius timeat ejus ruinam, dicere possit, quod teneatur reddere debitum; quia vere tenetur reddere, quousque putat Titium esse suum conjugem; Unde ista materialis fornicatio esset formaliter actus conjugalis.

Pars VI.

Advertendum tamen, non facile judicandum pœnitentem non esse satisfacturum suæ obligationi post notitiam veritatis, nec profuturam esse confessarii admonitionem: Quare universim tenetur confessarius monere pœnitentem, primo de obligatione, quam habet, restituendi famam, aut rem alienam; secundo de obligatione corrigendi fraterne proximum; tertio, tollendi occasiones proximas; quarto, adeundi Superiorem pro reservatis; quinto, denunciandi eos, quos debet, Sanctæ Inquisitioni, vel alteri Tribunali: Ex constitutione enim Gregorii XV. tenentur confessarii monere pœnitentes, quos noverint ab aliis sollicitatos esse in actu Sacramentalis confessionis, de obligatione eos denunciandi Inquisitoribus, vel locorum Ordinariis; sicut etiam suspectos de heresi tenetur quilibet denunciare.

VII. Quæritur quarto; Quam obligationem habeant confessarii monendi pœnitentes, ut Sanctæ Inquisitioni denuncient confessarium sollicitantem, & sub quibus pœnis?

Respondeo, Gregorium XV. post Pium IV., & Paulum V. statuisse per hæc verba: *Quod Sacerdotes ad inhonestam, sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis confessionis, sive ante, vel post immediate, seu occasione, vel præter confessionis hujusmodi, etiam ipsa confessione non sequuta, sive extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocumque, ubi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel procurare tentaverint, aut cum iis illicitos, & inhonestos sermones, seu tractatus habuerint, in officio Sanctæ Inquisitionis deferantur.* Deinde adduntur gravissima pœnæ confessariis sollicitantibus infligendæ, ac intinatur confessariis præceptum monendi pœnitentes de hac ob-

X liga-

ligatione denunciandi, & praecipitur illis, ut non absolvant poenitentem, antequam denunciaret; Quod tamen intelligendum, dummodo possit poenitens intra breve tempus denunciare. In Edicto pariter poenitentibus praecipitur, ut ante sex dies post sollicitationem denuncient; Hic tamen non est terminus obligationis, sed executionis, ut patet.

Adverte hic primo, Pontificem loqui solum de sollicitatione ad turpia, non vero ad quodcumque aliud crimen.

Secundo, si confessarius tradat poenitenti chartam sollicitationis domi legendam etiam est denunciandus, ut definiuit Alex. VII. proscribendo sextam Thesim, quicquid prius in contrarium dixerint Pal., & Hurt.

Tertio, non esse ex vi hujus Bullae denunciandum laicum fingentem se confessarium, & sollicitantem; quia Bulla loquitur de Sacerdotibus; ut notat Dian. part. 1. tract. 4. resol. 16.: Immo neque Sacerdotem non habentem jurisdictionem, ut notat Leand. ex Hurt.; quia Bulla loquitur de Sacerdotibus confessariis: Neque est denunciandus interpres confessionis, nec mandans confessario, ut sollicitet poenitentem. Verum, ut notat Hurt., quamvis isti non sint denunciandi ex vi hujus Bullae, sunt tamen denunciandi ex vi Edicti Inquisitionis, tamquam suspecti de fide, cum abutantur Sacramento.

Quarto, neque esse denunciandum confessarium, qui dixit foeminae, ut se tali hora ad confessionem audiendam domi vocaret, & deinde domi citra ullam simulationem confessionis inhonestos sermones haberet. Ita communiter contra Fagund., & Sancium; quia praetextus confessionis, de quo loquitur Bulla, debet esse proximus, non remotus a loco, & statu confessionis. Utrum autem denunciandus

fit, qui sedens in confessionario, & loquens cum foemina stante, aut sedente juxta illud, illam sollicitet? Negat Leand. quaest. 30. cum Fagund. Palao, Soufa, Lezana, Freitas, & aliis apud Dian. part. 4. tract. 5. resol. 38., quia Bulla requirit simulationem confessionis, quae tunc habetur, quando poenitens flexis genibus, vel aliter apparet aliis, quod confiteatur: Ac dicendum verius cum Peyrino, & Diana loco laudato esse denunciandum, ex quodam decreto S. Congregationis 1614., in quo ad hunc denunciandum non requirit, quod simuletur confessio, prout videtur requiri a Bulla Greg. XV.

Ubi notandum, quod si foemina non facile possit Inquisitorem adire ad denunciandum, confessarium monere illam potest, ut suo Parocho extra confessionem referat obligationem, quam habet, denunciandi sollicitantem, ut ipse videat, quomodo denunciatio fieri possit. Dixi, extra confessionem, quia nullatenus tenetur in denunciatione aperire ullum peccatum proprium, sed solum peccatum sollicitantis.

VIII. Quinto, Poenitentem excusari a denunciando Confessario sollicitante, primo juxta nonnullos, si ipse prius sollicitaverit, & Confessarius confenserit, ut docet Leand. cum aliis: Sed opposita sententia tenenda est, quia confessarius vere deliquit: Secundo, si Confessarius sit jam emendatus, nisi aliter praecipiat. Ita probabiliter Leand., Pal., & alii; quia finis denunciationis est emendatio; Censetur autem Confessarius sollicitans jam emendatus, si per triennium bene vixerit, juxta Sancium, Riccium, & alios plures, vel si ad Sacramentum poenitentiae accessit post sollicitationem, juxta Filliuc.; vel si consecutus sit jubilaeum, juxta Genuens.; vel juxta Dian., si mulier sollicitata ter, vel

vel quater ad eundem rediens, nulum in eo libidinosum animum, nec signa turpia reperit: Hæc tamen non videntur sufficere, nisi ex aliis etiam adjunctis constet de emendatione. Tertio, si Confessarius sit mortuus. Quarto, si Confessarius ab aliis accusatus, & convictus jam abjuravit. Quinto, si habeat pœnitens impotentiam physicam, vel moralem denunciandi; puta, si denunciando timeat prudenter aliquod grave damnum vite, vel famæ, vel bonorum sibi, vel suis consanguineis usque ad quartum gradum. Sexto, quando datur materiæ parvitas, puta, si Confessarius tantum laudavit fœminæ pulchritudinem, aut alio levi verbo, seu signo, seu factō indicavit amorem lascivum. Ita Pal., Portel., Hurt. Et ratio est, quia cum pœna sollicitantium sit gravis, culpa etiam in hoc genere debet esse gravis: In dubio tamen de materiæ hujus parvitate, debet attendi ad qualitatem fœminæ, nam quod non est iudicium sollicitationis respectu fœminæ nobilis, esset tale respectu mulierculæ, quæ facilius acquiescit; ut si donaret illi aliquid pretiosum, &c.

Ultimo advertendum, quod a denunciatione facienda non excuset, vel prætextus correctionis fraternæ præmittendæ, ut declaravit Alex. VII. in constitutione incipiente, *Licet*: vel consensus præstitus sollicitationi ab ipsa pœnitente, ut supra diximus contra Leand., quia scilicet ipsa per hoc, quod sollicitet, non dicitur complex criminis Confessarii, nec exponitur periculo infamationis, eo quod tali Confessario a pœnitente ipsa accusato nulla fides in hoc habeatur: Vel quod a Confessario pœnitens multa beneficia receperit, unde videatur esse ingrata, si illum accuset, ut putat Joannes Sancius; Nam Sacra Congregatio voluit hoc deleri ab operibus Sancii.

Demum confixa est ab Alex. VII. thesis illa septima dicens: *Modus evadendi obligationem denuncianda sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante; hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi*: Et ratio est, quia onus denunciandi non imponitur a Confessario, sed a Pontifice. Quare Confessarius solum tenetur de hac obligatione pœnitentem sollicitatum monere, (quamvis non teneatur illum monere adversum, se si ipse sollicitaverit) Quapropter si non moneat, metuens sibi grave damnum ex denunciatione, non proinde eximitur pœnitens ab onere denunciandi, ut patet.

IX. Quæritur quinto; An teneatur Confessarius subire aliquando onus pœnitentis, sive denunciandi aliquem, sive restituendi, sive corrigendi proximum, sive adeundi Superiorem pro absolutione a reservatis?

Respondeo, universim non teneri, ut docet Suar. disp. 34. sect. 4., Tambur. cap. 9. §. 4., Sanch., & alii; Imo nec expedire, nisi quando obligat ipsa charitas, ut fiat id, ad quod tenetur pœnitens, qui non possit id per alium præstare, quam per ipsum Confessarium, a quo sine magno incommodo præstari possit; ut si debeat proximus corrigi, vel malum imminens Reipublicæ revelari: Quare si pœnitens non possit restituere famam, aut alienum æs, nec per se, nec per alium, qui velit tale onus subire, excusatur a restitutione hic, & nunc facienda; Nec tenetur Confessarius hoc onus acceptare, nisi restitutio fieri debeat graviter indigenti, ut idem Tambur. docet, ex Sanch., Suar., Palao. Nec tenetur Confessarius denunciare aliquem loco pœnitentis, qui sine gravi incommodo id præstare non potest; nisi quando, ut diximus, bonum publicum periclitetur. Nec demum tenetur adire Superiorem pro

absolutione a reservatis. Et ratio est, quia in gravi periculo mortis, & in impedimento perpetuo pœnitentis casus non est reservatus; Quando vero impedimentum est temporale, ut si urgeat necessitas communionis, aut ponendi se in statu gratiæ, nec possit pœnitens hic, & nunc Superiorem adire, potest absolvi a reservatis indirecte, quin teneatur pœnitens Superiorem adire per procuratorem, aut per literas, aut per ipsum Confessarium; poterit tamen hic aliquando ex charitate id facere, ut consulat bono pœnitentis, quem videt ægre ferre onus, quod habet.

X. Quaritur sexto; Quid facere debeat Confessarius, si in absolvendo erravit?

Respondeo, ex Lug. disp. 22. sect. 3., tripliciter posse errorem contingere; Primo circa valorem Sacramenti; ut si absolvit sine jurisdictione, sine intentione, aut sine dispositione pœnitentis; Secundo circa ea, quæ sunt in damnum tertii; ut deobligando aliquem a restitutione, vel obligando eum, qui non tenetur restituere; Tertio, circa ea, quæ neque pertinent ad valorem Sacramenti, neque sunt in damnum tertii; ut si omisit interrogare speciem, aut numerum peccati, aut reliquit pœnitentem in occasione proxima, &c. Rursus huiusmodi errores dupliciter committi possunt a Confessario, vel bona fide, seu sine culpa saltem gravi, vel mala fide, seu scienter, & cum gravi culpa. His præsuppositis

Dico primo; errores primi generis tenetur Confessarius corrigere, etiam cum gravi incommodo, & rubore, admonendo de eo pœnitentem ignarum, sic exposcente damno tertii a se illato; si tamen mala fide talem errorem commisit. Quod si bona fide, tunc vel pœnitens est in gravi periculo, ne amplius consistatur, vel

non; Si primum, tenetur Confessarius cum incommodo, & rubore errorem corrigere, ne pœnitens sine Sacramento decedat; si secundum, ad nihil tenebitur, quia pœnitens in altera confessione absolvetur indirecte ab iis peccatis non legitime absolutis. Quare propter incommodum, & ruborem, quem subiret Confessarius, excusatur ab obligatione admonendi pœnitentem, ut satisfaciat legi Dei de subdendis omnibus peccatis directe clavibus; si tamen error fuit circa absolutionem a censuris, hæc conferri potest absentis.

Ubi advertite, quod petenda prius sit venia a pœnitente, antequam cum illo Confessarius loquatur de tali errore; quam si neget, non tenebitur Confessarius illum monere, quia frangeret sigillum, ut docet cum communi Dian. part. 5. tract. 11. resol. 18. contra Suar. disp. 33. sect. 5., & Filliuc.: Quod si pœnitens redeat ad confessionem, tunc libere potest Confessarius cum illo loqui de priori defectu, etiam si bona fide commisso; quia perficit, quæ jam inchoata remanserant in alia confessione; Immo ex Lug. loc. citat. num. 77. debet; quia non adest rubor, nec incommodum, quod excuset Confessarium a procuranda integritate illius confessionis.

Dico secundo; Errores cum damno tertii, si mala fide Confessarius commisit, (vel positive deobligando a restitutione eum, qui tenetur restituere, vel positive obligando ad restitutionem, qui non tenetur) debet emendare, monendo pœnitentem, etiam cum gravi incommodo; Et in defectum pœnitentis, qui vel non possit moneri, vel non possit amplius restituere, tenetur Confessarius resarcire de proprio; quia actione sua injusta fuit causa talis damni. Si vero tantum mala fide omisit obligare ad resti-

restitutionem, quem debebat obligare, peccavit tantum contra charitatem; unde non tenetur restituere de proprio in defectum pœnitentis; quia Confessarius ex proprio munere non tenetur procurare bonum temporale aliorum, sed bonum spirituale pœnitentis.

Quod si huiusmodi errores bona fide commisit, Lug. putat, ex charitate teneri ad monendum pœnitentem cum aliquo incommodo, quamvis non cum tanto, quanto si mala fide processisset. Alii addunt teneri aliquo modo etiam ex iustitia, ita ut si non faciat, teneatur ad restitutionem; sicuti si quis inculpabiliter incendit domum Petri, tenetur ex iustitia ignem extinguere, si possit sine magno incommodo, quamvis alius, qui non incendit, teneatur solum ex charitate.

Dico tertio; Errores tertii generis, si bona fide committantur (verbi gratia, non obligando pœnitentem exprimere numerum peccatorum) Confessarius non tenetur corrigere, sed Deo commendat; quia iudicium est finitum, & tantum materialiter pœnitens non observat legem de integritate Confessionis; non tenetur autem Confessarius cum gravi incommodo procurare, ne pœnitens materialiter transgrediatur legem Dei: sicuti si videam aliquem die festo laborantem, eo quod putet, diem illum esse feriatum, non teneor illum monere cum gravi incommodo: Censetur autem grave incommodum Confessarii dicere cum rubore pœnitenti, se errasse, dum non monuit illum de sua obligatione manifestandi numerum peccatorum; Si vero bona fide non solum non obligavit, sed positive deobligavit pœnitentem, Filliuc. docet, non teneri illum monere; quia id fieri non potest sine gravi incommodo, & rubore; Lug. ait, raro ad id teneri;

quia raro fieri potest sine gravi incommodo; Quod si bona fide vel non obligavit, vel deobligavit pœnitentem relinquere occasionem proximam, tenetur ex lege charitatis monere cum aliquo incommodo, ut scandalum vitet; sicuti etiam si ex taciturnitate Confessarii sequatur aliquod malum publicum; Verbi gratia, si Parochus invincibiliter erret circa bonos mores, putando, verbi gratia, fornicationem esse licitam, quod in malum publicum verteretur. Si tamen mala fide huiusmodi errores committantur, procul dubio tenetur Confessarius diligentiam moralem adhibere, ut pœnitentem admoneat, ex Lug. num. 43.; quia in tali casu censetur Confessarius esse causa moralis transgressionis divinae legis, esto materialis tantum sit in pœnitente ea transgressio.

XI. Quæritur ultimo; Quinam Confessarii teneantur Confessiones audire, & quando?

Respondeo, aliquos teneri ex iustitia, & ex officio, ut Parochus; alios vero ex charitate, ut alii, qui non sunt pastores proprii.

Dubium itaque est primo; quando nam Parochus teneatur suis subditis administrare Sacramentum pœnitentiae?

Respondeo, Medin., & Sylvest. V. *confessio*, existimare, tunc solum ad id teneri Parochum, quando subditus tenetur confiteri, videlicet semel in anno; quia per hoc sufficienter satisfacit necessitatibus subditi, atque adeo muneri suo. Verum communis sententia cum Vasq., Suar., Azor., & aliis apud Lug. disp. 22. sect. 1. docet, Parochum teneri frequentius audire subditos, si confiteri velint; Non enim satisfacit officio Pastoris spiritualis, si solum in extremis necessitatibus provideat ovibus suis: Præterquam quod jus habent fideles ad Sacramentum

tum poenitentiae recipiendum juxta Christi Domini institutionem, quae non solum fuit, ut in extremis necessitatibus sibi subveniant, sed etiam, ut alias in peccatum lapsi Deo reconcilientur, & usu Sacramentorum suum spiritualem profectum procurent; proinde tenentur Pastores proprii pluries in anno illud administrare ovis suis, si petatur.

Quoties autem in anno teneatur Parochus? non potest certa mensura assignari: attendendum enim est tum necessitati poenitentis, qui quando post commissum mortale recurrit ad medicum, non est regulariter rejiciendus; tum etiam ad fructum, quem ex confessione percipit poenitens; si enim videat Parochus, quod frequens confiteatur sine ulla emendatione, potest etiam a tam frequenti confessione repellere; tum denum ad gravamen ipsius Parochi; praesertim si tantam ovium multitudinem habeat, ut teneatur alias deferere, uni liberalius serviturus; Unde si in tali casu aliquando subditum repellat, non propterea damnandus erit peccati mortalis; Nec si semel, aut iterum neget, aut distinet audire confessionem ob levitatem materiae; quicquid in contrarium sentiat Bonac.; dummodo dilatio non sit nimia, neque gravis alia causa urgeat, verbi gratia, gravis tentatio poenitentis, occasio Jubilaei, longum iter aggrediendum, &c.: Ubi advertit non semper teneri Parochum per se ipsum subditos audire; satisfacit enim suo muneri, si de alio apto Confessario iis provideat, ni-

si ex speciali aliqua ratione debeat ipse illos audire. Ita Lug. loc. citat. cum aliis.

Dubium est secundo, An Confessarii, qui non sunt proprii Pastores, sed voluntarii, in extrema solummodo, an etiam in gravi necessitate teneantur aliorum Confessiones audire?

Respondeo, peccatorem esse in extrema necessitate Confessionis, quando ignorat actum contritionis, aut non potest illum amplius elicere; esse vero in gravi necessitate, quando difficulter potest actum contritionis elicere, & confessionem petit. Certe in extrema necessitate tenetur quilibet Confessarius ex charitate, & Parochus etiam ex justitia, cum periculo vitae, si opus sit, confessionem audire. Ita communiter Doctores apud Lug. loc. citat. ex illo Joan. 3. *In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, & nos debemus animam pro fratribus ponere.*

In gravi vero necessitate tenetur quidem Pastor, ut docent communiter Doctores apud eundem Lug., sed probabiliter non tenentur alii Confessarii cum periculo vitae, quia cum proximus meus possit se sine meo auxilio a periculo liberare, non teneor illi cum tanto meo incommodo subvenire. Excipitur tamen ex Lug. necessitas gravis totius communitatis, verbi gratia, peste grassante; tum quia in tali necessitate vix accidit, quod nullus sit in necessitate extrema; tum etiam, quia bonum commune praesertim debet bono privato.